

TILAK MAHARASHTRA VIDYAPEETH, PUNE
M. A. (PARANGAT) SOCIAL SCIENCES (ECONOMICS)
EXAMINATION: DECEMBER – 2025

FIRST SEMESTER

Subject: Demography (ECOMJC-101)

Date: 18/12/2025

Total marks: 100

Time: 10.00 am to 1.00 pm

Instructions: 1) Attempt all Questions. 2) Figures to the right indicate full marks.
3) Answer should be precise and to the point.

Q. 1) Answer any FOUR of the following questions in 500 words. (60)

- 1) Describe the causes and effects of population growth in India
- 2) Discuss the environmental effects of population growth
- 3) Analyze the population trends in the world and India
- 4) Describe the evolution of population policy in India
- 5) Analyse critically the family planning strategies in India
- 6) Analyse the theory of population growth given by Malthus

Q. 2) Answer any FOUR of the following questions in 300 words. (40)

- 1) Describe the theory of demographic transition
- 2) Describe the determinants fertility in India
- 3) Discuss the scope of demography
- 4) Discuss the determinants of mortality
- 5) Describe the factors responsible for declining in mortality
- 6) Analyse the effects of low sex structure in India

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे. २) उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
३) उत्तर तंतोतंत आणि मुद्देसुद असावे.

प्र. १) खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे ५०० शब्दात लिहा. (६०)

- १) भारतातील लोकसंख्या वाढीची कारणे आणि परिणामांचे वर्णन करा
- २) लोकसंख्या वाढीचे पर्यावरणीय परिणाम यावर चर्चा करा
- ३) जगातील आणि भारतातील लोकसंख्या कल स्पष्ट करा
- ४) भारतातील लोकसंख्या धोरणाच्या उत्क्रांतीचे वर्णन करा
- ५) भारतातील कुटुंब नियोजन धोरणांचे समीक्षणात्मक विश्लेषण करा
- ६) माल्थसने दिलेल्या लोकसंख्या वाढीच्या सिद्धांताचे विश्लेषण करा

प्र. २) खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे ३०० शब्दात लिहा. (४०)

- १) लोकसंख्या संक्रमणाच्या सिद्धांताचे वर्णन करा
- २) भारतातील प्रजननक्षमता निर्धारकांचे वर्णन करा
- ३) लोकसंख्याशास्त्राच्या व्याप्तीची चर्चा करा
- ४) मृत्युदराच्या निर्धारकांची चर्चा करा
- ५) मृत्युदर कमी होण्यास जबाबदार घटकांचे वर्णन करा
- ६) भारतातील कमी लिंग रचनेचे परिणामांचे विश्लेषण करा